

یادداشت

عباس سلیمی نمین
مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ

شرط حیاتی برای احیای سرمایه اجتماعی مجلس

در روزی که به نام «مجلس» نام‌گذاری شده است، بازخوانی جایگاه واقعی این نهاد مادر قانون‌گذاری و بررسی مخاطراتی که می‌تواند جایگاه آن را تهدید کند، ضرورتی انکارناپذیر است. امروز بیش از هر زمان دیگر باید به این پرسش پاسخ داد که «چرا مجلس در رأس امور است؟» و چه عواملی می‌تواند این جایگاه رفیع را ارتقا یا تنزل دهد؟مجلس‌نماد وحدت ملی و تبلور مشارکت همگانی است. نمایندگان از سراسر کشور به این نهاد راه می‌یابند و مسائل مختلف شهری، استانی و حتی منطقه‌ای را در مرکزیتی واحد بررسی و حل و فصل می‌کنند. حتی اختلافات بین شهری یا استانی، از طریق مذاکرات و رایزنی‌های مجلس، مسیر حل منطقی و قانونی پیدا می‌کنند. این ویژگی سبب می‌شود مجلس نه تنها نهادهای قانون‌گذار، بلکه کانونی برای هم‌گرایی و وفاق ملی باشد و نقش وحدت‌بخش آن در جامعه غیر قابل انکار است.

وظیفه اصلی مجلس قانون‌گذاری و نظارت بر حسن اجرای قوانین است. از آنجا که قانون نقش تعیین‌کننده در تنظیم امور کشور دارد و راه‌گشای حل و فصل مشکلات داخلی، سیاسی و اقتصادی است، جایگاه مجلس نیز بسیار رفیع و حساس است. این جایگاه تنها با رعایت شأن قانونی و توجه نمایندگان به مسئولیت‌های خود قابل پاسداشت است.

با این حال، گاه شاهد هستیم که خود مجلس به دلیل ضعف‌های داخلی، شأن قانونی خود را تنزل می‌دهد. در حوزه نظارت، برخی معتقدند تبادلات امتیازدهی و امتیازگیری میان نمایندگان و وزیران می‌تواند جایگاه مجلس را تحت تأثیر قرار داده و اثرگذاری این نهاد را کاهش دهد. این مسئله نشان می‌دهد ایجاد سازوکارهای نظارتی مؤثر در درون مجلس، یک ضرورت ملی است. رهبر معظم انقلاب بارها بر این موضوع تأکید کرده‌اند و خواستار طراحی سازوکارهایی شده‌اند که از بروز آفات داخلی جلوگیری کنند، اما متأسفانه تاکنون این سازوکارها به شکل مؤثر عملیاتی نشده‌اند و همین امر می‌تواند موجب تنزل شأن مجلس و فرایند قانون‌گذاری شود.

تعبیر امام راحل که «مجلس در رأس همه امور است»، یادآور این نکته مهم است که نمایندگان باید خود آگاهانه از شأن قانونی و سیاسی خود مراقبت کنند و اجازه ندهند مسائل مادی یا فردی جایگاه مجلس را تحت تأثیر قرار دهد. متأسفانه در شرایط کنونی، مجلس فاقد نیروهای برجسته و تأثیرگذاری است که پیش‌تر حضورشان سلامت و دقت فعالیت سایر نمایندگان را تضمین می‌کرد. این کمبود، زمینه غفلت برخی نمایندگان از شأن مجلس را فراهم کرده و اثرگذاری آن را کاهش داده است. در دهه ۶۰، حضور افراد شاخص در مجلس، به نوعی سلامت مجلس را تضمین می‌کرد، اما امروز چنین وزنه‌های اثرگذاری به تعداد محدود در این نهاد وجود دارند.

با وجود این، مجلس در دوره‌های مختلف فعالیت‌های مؤثری داشته و همچنان مرکزی برای نزدیکی و هم‌گرایی آحاد ملت ایران است. این مرکزیت و هم‌گرایی به‌خصوص در حل مسائل اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی، یک دستاورد مهم و قابل توجه است. نمایندگان با حضور در این نهاد، ضمن قانون‌گذاری، نقش مهمی در کاهش اختلافات بین شهری و استانی دارند و این خود ارزشمندترین وجه عملکرد مجلس است. در این مسیر، ایجاد سازوکارهای نظارتی مؤثر، خودآگاهی نمایندگان و پایبندی به قوانین، تنها راه حفظ جایگاه مجلس و ارتقای اثرگذاری آن است. نباید فراموش کرد که مجلس مرکز تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری کشور است و هر گونه غفلت از شأن و مسئولیت نمایندگان می‌تواند جایگاه این نهاد را تضعیف کند.

در نهایت، روز مجلس فرصتی است برای یادآوری این واقعیت که جایگاه این نهاد، میراثی ملی است و پاسداشت آن نیازمند هوشیاری، رعایت قوانین، پرهیز از تنزل شأن و تلاش برای ارتقای سازوکارهای داخلی است. مجلس تنها زمانی می‌تواند در رأس امور باقی بماند که نمایندگان آن، شأن و مسئولیت قانونی خود را همواره مد نظر قرار دهند و با ایجاد نظارت مؤثر، مانع بروز آفات داخلی شوند. این نه تنها وظیفه نمایندگان، بلکه یک مسئولیت ملی است که بر آینده کشور تأثیر مستقیم دارد و باید با جدیت دنبال شود.

فراخبر

هدایت جاوید | حضور همزمان و البته ناگاهانی دیپلمات‌های عالی‌رتبه دو

کشور مهم همسایه در تهران در آشفته‌بازار تحولات کنونی منطقه از آن دست رخدادهایی است که نمی‌توان به‌سادگی از کنار آن گذشت. «هاکان فیدان» وزیر امور خارجه ترکیه دیروز ضمن سفر به پایتخت کشورمان، با مسعود پزشکیان؛ رئیس‌جمهور، محمدباقر قالیباف؛ رئیس مجلس و سیدعباس عراقچی؛ همتای ایرانی خود دیدار کرد؛ تحولی که محور آن رایزنی طرفین درباره مسائل دوجانبه، منطقه‌ای و جهانی عنوان شده است. این نخستین سفر رسمی فیدان به تهران در دولت چهاردهم به‌شمار می‌رود. همزمان جمهوری اسلامی روز گذشته میزبان معاون وزیر خارجه عربستان سعودی نیز بود. هدف از حضور «سعود بن محمد الساطی» نیز مشورت‌های دیپلماتیک و رایزنی در مورد روابط و تبادل نظر درباره مسائل مورد علاقه عنوان شده است.

■ابهامی که دوباره بر سر زبان‌ها افتاد

حضور موازی و ناگاهانی دو مقام ارشد دیپلماتیک ترکیه و عربستان سعودی در تهران خود جای بررسی دارد. در گام نخست این روند دیپلماتیک را باید به رایزنی‌ها در باره پرونده‌های مشترک میان تهران با دو پایتخت مذکور مرتبط دانست. در کنار پرداختن به‌موضوع غزه که طبق تأییدفیدان، رژیم صهیونیستی مشکل همه منطقه است، در مسئله عراق رایزنی درباره گروه‌های کرد تروریست مستقر در اقلیم کردستان، درباره سوریه به‌تحركات دولت محمد الجولانی علیه

گروهک‌های معاند در شرق کشور با حمایت اسرائیل مدعی ادغام شده‌اند

سناریو ناامیدانه رژیم صهیونیستی

گروهک‌ها سال‌ها تلاش می‌کردند از شکاف‌های داخلی برای جذب نیرو استفاده کنند، اما نظام با تقویت حضور بومیان و اعتماد به ظرفیت‌های محلی، امید آنان را برای یارگیری کم‌رنگ کرد

جمهوری اسلامی همواره بیدار و آماده‌مقابله است.

او درباره احتمال اقدام‌های مشابه در مرزهای دیگر کشور نیز توضیح داد: هر جا تهدیدی شکل بگیرد، جمهوری اسلامی آماده پاسخ است. هر گروهی که وارد خاک ایران شود یا نزدیک مرز فعالیت کند، حتماً هدف پاسخ ایران قرار خواهد گرفت.

این عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس تأکید کرد: تاریخ و تجربه نشان داده این تروریست‌های اجاره‌ای، جایی در مناطق مرزنشین ندارند و همه مردم ایران با جمهوری اسلامی و ایران تمدنی همراه هستند؛ همچنان که در جنگ ۱۲ روزه دیدیم که با وجود مشکلات معیشتی، مردم انسجام ملی خود را حفظ کردند و توطئه دشمنان ناکام ماند.

وی درباره احتمال اقدام مقابله‌ای ایران علیه پایگاه‌های تهدیدزا در افغانستان یا بلوچستان پاکستان معتقد است: همان‌طور که اسرائیلی‌ها برای دفع تهدید، حمله می‌کنند، جمهوری اسلامی نیز هر جا تهدیدی نزدیک مرزهایش شکل بگیرد، حق پاسخ و حمله را برای خود محفوظ می‌داند.

■عملیات روانی تل‌آویو و اتاق‌های فکر آمریکایی

سیدعلی آقازاده دافساری، کارشناس ارشد حوزه امنیت هم‌در گفت‌وگو با روزنامه قدس، این فضاسازی را «بازی نخ‌نما شده

حامد کاشانی روحانی و خطیب چهل‌ساله‌ای است که آثاری در تاریخ تشیع دارد و به ادعای خودش ۲۰ سال صرف مطالعه تاریخ اسلام و امامت‌پژوهی کرده است. با شرط رعایت احترام متقابل اخلاق و مبتنی بر موازن علمی و تمرکز بر موضوع، سلیمانی اردستانی را به اثبات ادعایش دعوت کرد. او در اقدامی جالب، ساعتی پیش از مناظره همه مستنداتی که قرار بود در مناظره استفاده کند و از جمله تصویر صفحات کتب را در جزوه‌ای ۹۲ صفحه‌ای منتشر کرد.

سلیمانی اردستانی ۶۶ ساله، پژوهشگر ادیان و از متفکران جریان موسوم به نواندیشی دینی است و آثاری هم در زمینه ادیان ابتدایی، مسیحیت و یهودیت دارد. اما خود معترف است که مطالعات عمیقی در زمینه تاریخ اسلام و منابع شیعی نداشته و حتی تصریح می‌کند که خود را شیعه مصطلح نمی‌داند و گاهی شیعه، گاهی اهل سنت و گاهی وهابی است. با این حال با لباس روحانیت در عرصه‌های رسانه‌ای حاضر شده و به نقد باورهای شیعه می‌پردازد.

در این مناظره هم سلیمانی اردستانی بیش از استناد به وقایع تاریخی و محکامات الاهیاتی شیعه، ذهنیت‌های تاریخی،

دشمن» دانست و تأکید کرد: چنین ادعاهایی بیش از آنکه واقعیت میدانی داشته باشد، بخشی از عملیات روانی تل آویو و اتاق‌های فکر آمریکایی است.

گروهک‌های خشونت‌طلب با سروسیس‌های جاسوسی پیگانه گفت: این گروه‌ها از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی نیز با یکدیگر رفت و آمد و تبادل پول، سلاح و اطلاعات داشته‌اند. وحدتشان چیز تازه‌ای نیست؛ تنها تفاوت امروز، شدت تبلیغات رسانه‌ای صهیونیست‌ها برای بزرگ‌نمایی این جریان‌های شکست‌خورده است.

به گفته این کارشناس امنیتی، اقدام‌هایی که این گروهک‌ها امروز انجام می‌دهند، امتداد همان رفتارهای تروریستی سابق است و هیچ تحول ماهوی در توان، ساختار یا پایگاه اجتماعی‌شان رخ نداده است. او افزود: با وجود تمام شرارت‌ها، این‌ها نه عددی هستند و نه توان ایجاد تهدید جدی را دارند.

مردم منطقه و نیروهای انقلاب بارها نشان داده‌اند این تحركات

را در نطفه خنثی می‌کنند.

آقازاده دافساری با اشاره به قدرت بازدارندگی جمهوری اسلامی تأکید کرد: ایران دیواری نیست که این گروهک‌های اجاره‌ای باورهای عامه و محتوای روضه‌ها را هدف گرفته بود و البته ادعایی هم بر اثبات ادعایش به‌عنوان واقعیت تاریخی نداشت. او تنها مدعی بود گزاره‌های مطرح‌شده، «دلایل انباشتی» و در واقع مجموعه شواهد و قرائن ضعیف و ظنی هستند که نتیجه «پدیدارشناسانه» به‌همراه داشته باشند.

در مقابل، حامد کاشانی مبانی، استدلال‌ها و شواهد مورد ادعای طرف مقابل را ضعیف و ذوقی و خارج از چارچوب‌های علمی و تاریخ‌پژوهی روش‌مند و حتی پدیدارشناسانه می‌دانست و ادعاهای خود را به جزوه مستنداتش که پیش‌تر منتشر کرده بود ارجاع می‌داد.

اما مهم‌تر از ادعاهای طرفین و نتیجه مناظره، ضرورت اصل گفت‌وگو و مناظره است. هرچند مناظره عمومی از آن‌جا که بیش از روش‌ها و مبانی علمی، تابع مهارت‌های خاص و فضای گفت‌مانی حاکم است، لزوما به رد و اثبات علمی یک موضوع منجر نمی‌شود؛ بلکه موضوع را به قضاوت افکار عمومی می‌گذارد. اما همین فرایندی می‌تواند جامعه را به فکر وادارد و زمینه‌ای برای رسیدن به حقیقت در زیر باران شبهات ایجاد کند. مباحث تاریخی و مذهبی با توجه به تعدد روایات

■پیام تهران برای منطقه و جهان

حضور همزمان مقامات عربستانی و ترکیه‌ای در خاک کشورمان از زاویه‌ای دیگر به‌نظر بی‌ربط به یک موضوع مهم منطقه‌ای یعنی اقدام‌های تحریک‌آمیز مشترک آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی و هشدار ایران در این باره نیست. واقعیت این است که طی چند هفته اخیر همزمان با دامن زدن به شائبه خطر جنگ و تلاش دشمن برای ایجاد موج روانی، روند تخریب جایگاه ایران در میان دولت‌های منطقه هم به عنوان یک راهبرد به جد دنبال می‌شود. شاهد این مسئله موج رسانه‌ای بر ضد جمهوری اسلامی در لبنان و دامن زدن به تنش‌های لفظی بین طرفین با هدف نهایی خلع سلاح حزب‌الله است. پمپاژ خبر عملیات موشکی ایران در اقلیم کردستان عراق توسط رسانه‌های عبری طی

بتوانند از آن عبور کنند. سد امنیتی جمهوری اسلامی چنان مستحکم است که هر اقدام تروریستی پیش از اثرگذاری خنثی می‌شود و این حرکت اخیر هم از همین جنس است.

او همچنین عملیات روانی اخیر دشمن را در امتداد جنگ ۱۲ روزه و شکست صهیونیست‌ها در جنگ ترکیبی علیه ایران تحلیل کرد و گفت: هدف نهایی همان هدف همیشگی است: تجزیه ایران، اما همان‌طور که رهبران و طراحان قبلی این پروژه با حسرت آن را به گور بردند، امروز هم این خیال خام جز کف روی آب نیست.

این کارشناس امنیتی خاطر نشان کرد: جمهوری اسلامی نه سوریه است، نه عراق و نه حتی شبیه هیچ کشور دیگری که صهیونیست‌ها بتوانند در آن قتل عام و آشوب ایجاد کنند. ایران با قدرت ملی، انسجام داخلی و تجربه ۴۵ سال مقاومت، هر فتنه و تهدیدی را بی‌درنگ خنثی خواهد کرد.

■تیر پروژه شکاف‌سازی به سنگ خورده

دکتر سعید خسروی، عضو هیئت علمی دانشگاه اراهدان و جامعه‌شناس سیاسی در گفت‌وگو با روزنامه قدس، این خط‌خبری را سناریو ناامیدانه رژیم صهیونیستی پس از شکست در جنوب شرق ایران دانست. او با اشاره به سیاست‌های بومی گرایانه جمهوری اسلامی در استان‌های مرزی، توضیح داد: وقتی گروهک‌ها دیدند استان‌دار اهل سنت و از خود مردم بلوچستان انتخاب شده و بسیاری از امور به دست نیروهای بومی اداره می‌شود، عملاً تیر پروژه شکاف‌سازیشان به سنگ خورد. آن‌ها انتظار داشتند با تفرقه قومی و مذهبی یارگیری کنند، اما این سیاست‌ها نقشه‌شان را کم‌اثر کرد و عمق اجتماعی آن‌ها را به شدت کاهش داد.

به گفته این استاد دانشگاه، گروهک‌ها سال‌ها تلاش می‌کردند از شکاف‌های داخلی برای جذب نیرو استفاده کنند، اما نظام با تقویت حضور بومیان و اعتماد به ظرفیت‌های محلی، امید آنان را برای یارگیری گسترده به شدت کم‌رنگ کرد. به طوری که این گروه‌ها که بازوهای اجرایی موساد در منطقه هستند به‌تازگی علناً وارد فاز همکاری آشکار شده‌اند؛ که تنها هدف

مشترکشان نابودی ایران است و همین اشتراک، آن‌ها را پای میز ادغام کشانده است.

به باور این جامعه‌شناس، رژیم صهیونیستی در پی ایجاد روزنه‌های اطلاعاتی و فرصت‌های میدانی است تا از طریق مرزها دست به حملات پراکنده بزند. این وضعیت را «گام اول پروژه تجزیه» خواند که سال‌ها مطرح بوده اما امروز به دلیل بحران موجودیتی اسرائیل شدت گرفته است؛ به‌طوری که در گذشته هر گروهک موزائیکی عمل می‌کرد؛ اما حالا اسرائیل آن‌ها را در یک مسیر مشترک قرار داده تا شاید بتوانند موجودیت جمهوری اسلامی را مخدوش کنند؛ هرچند انسجام ملی مردم سیستان و بلوچستان آن‌ها را ناکام خواهد گذاشت.

خسروی تأکید کرد: مردم استان مخالفان این جریان‌ها هستند و کوچک‌ترین همدلی با آن‌ها ندارند. در بلوچستان، کردستان و سایر استان‌های مرزی، مردم عمیقاً به خاک و ملیت خودشان پایبندند. نارضایتی‌هایی هست، اما هرگز در حدی نیست که مردم پشت به نظام کنند. در جنگ ۱۲ روزه همه بزرگان اهل سنت پشت نظام ایستادند و مردم هم همراهی کامل داشتند. وی تصریح کرد: فضای اجتماعی سیستان و بلوچستان به ویژه سیاست‌های جدید دولت، شکاف‌ها را به حداقل رسانده و همین موضوع پروژه یارگیری دشمن را زمینگیر کرده است.

و خلل‌های موجود در منابع، طبیعتاً اختلاف‌انگیز هستند؛ اما راحل آن در سکوت نیست؛ باید گفت وگو کرد و از طرح مباحث اختلافی نهراسید. گفت‌وگوی روش‌مندی که مبتنی بر اخلاق و تحمل باشد، فضای عمومی را به سمت فقهی مشترک سوق خواهد داد. در این مناظره که در رسانه «آزاد» برگزار شد، رعایت اخلاق مناظره و ادب علمی از سوی طرفین، به‌جز موارد جزئی، مشهود بود و چنین فضایی به مخاطب کمک می‌کرد تا فارغ از حنجال و هیجان‌های بی مورد، استدلال‌ها را بشنود و قول احسن را بپذیرد.

با این حال باید توجه داشت که سکوهای برخط غیر رسمی از آن‌جا که چارچوب‌های روشنی ندارند و جنجال و هیجان هرچه بیشتر را دنبال می‌کنند، ممکن است باعث برانگیختن احساسات و افزایش شکاف‌ها شوند. شاید با فضای فعلی، برگزاری چنین مناظره‌ای با توجه به موضوع خاص آن در صداوسیما بعید به‌نظر برسد، اما واقعیت آن است که رسانه ملی باید چنین بستری را برای گفت‌وگوهای جدی و آزادپیشانه ایجاد کند تا بتواند به مرجعیت خود تداوم بخشد.

به همین قضیه و تبیین نقش تخریبی دشمن و تلاش تهران برای خنثی‌سازی آن نیست. جمهوری اسلامی با فراخواندن دو مقام دیپلماتیک از دو کشور مهم و تأثیرگذار اسلامی به دنبال مخایره و انتقال این پیام است که حواس آن‌ها به دسیسه‌چینی‌ها باشد. واضح است که آمریکا و رژیم صهیونیستی با تحركات خود به دنبال دامن زدن به آشوب و مقصر جلوه دادن جمهوری اسلامی هستند. با شفاف‌سازی درباره سیاست منطقه‌ای تهران از طریق ریاض و آنکارا، در زمینه همراهی با چنین پروژه‌های هشدار داده و اتمام حجت صورت گرفته و اکنون این دولت‌های منطقه و جهان هستند که باید در زمینه پروژه هرج و مرج طلبی محور غربی – عبری دست به انتخاب مسیر بزنند.